

Integrating AI in the Classroom with Critical Thinking

Βαρκελώνη 7 – 12/7/2025

Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση: Ευκαιρίες και προκλήσεις.

Τι είναι η Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση και πώς επηρεάζει τη μάθηση;

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) στην εκπαίδευση αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων που επεξεργάζονται μεγάλο όγκο δεδομένων και μπορούν να υποστηρίξουν τη διδασκαλία και τη μαθησιακή διαδικασία.

Στην ουσία, βασίζεται στη δυνατότητα αξιοποίησης της «συλλογικής γνώσης» που είναι καταγεγραμμένη στο διαδίκτυο, συνδυάζοντας πληροφορίες και παρουσιάζοντάς τες με τρόπο κατανοητό και οργανωμένο.

Η αξιοποίησή της δημιουργεί νέες δυνατότητες, αλλά ταυτόχρονα θέτει και ερωτήματα: πρόκειται για πραγματική «νόηση» ή για μια ιδιαίτερα εξελιγμένη μορφή επεξεργασίας πληροφοριών; Και πώς επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουμε και σκεφτόμαστε;

Ποιες δυνατότητες προσφέρει η Τεχνητή Νοημοσύνη;

Η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας:

- προσαρμογή της μάθησης στις ανάγκες κάθε μαθητή
- άμεση ανατροφοδότηση και υποστήριξη
- πρόσβαση σε ποικίλο και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό
- ενίσχυση της διερεύνησης και της δημιουργικότητας
- υποστήριξη μαθητών με διαφορετικούς ρυθμούς μάθησης

Παράλληλα, μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στη σχεδίαση μαθημάτων και στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, αξιοποιώντας μεγάλο όγκο διαθέσιμης γνώσης.

Ποιοι είναι οι πιθανοί κίνδυνοι και προβλήματα;

Παρά τις σημαντικές δυνατότητες που προσφέρει, η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης απαιτεί προσοχή.

Η υπερβολική εξάρτηση από τα ψηφιακά εργαλεία μπορεί να περιορίσει την αυθεντική σκέψη και τη δημιουργικότητα των μαθητών. Όταν οι απαντήσεις δίνονται έτοιμες, μειώνεται η διαδικασία της αναζήτησης και της ουσιαστικής κατανόησης.

Επιπλέον, τα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης παρουσιάζουν πληροφορίες με τρόπο πειστικό, χωρίς όμως να είναι πάντα πλήρεις ή ακριβείς. Συχνά αναπαράγουν γενικές ή «ουδέτερες» απόψεις, χωρίς να αναδεικνύουν αντιφάσεις ή να παίρνουν ουσιαστική θέση.

Παράλληλα, ζητήματα όπως η προστασία προσωπικών δεδομένων και η άνιση πρόσβαση σε τεχνολογικά μέσα μπορούν να δημιουργήσουν νέες μορφές ανισότητας.

Ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού;

Ο εκπαιδευτικός παραμένει καθοριστικός στη μαθησιακή διαδικασία. Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν τον αντικαθιστά, αλλά μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά.

Ο ρόλος του είναι να καθοδηγεί τους μαθητές στη σωστή χρήση της τεχνολογίας, να ενισχύει την κριτική σκέψη και να δημιουργεί ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ουσιαστικής μάθησης.

Η διδασκαλία δεν περιορίζεται στη μετάδοση πληροφοριών, αλλά αφορά την κατανόηση της σημασίας τους, την ερμηνεία τους και τη σύνδεσή τους με την πραγματικότητα. Αυτή η διαδικασία απαιτεί ανθρώπινη αλληλεπίδραση και παιδαγωγική σχέση.

Πώς μπορεί να αξιοποιηθεί στην τάξη;

Η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να αξιοποιηθεί:

- στη διαφοροποιημένη διδασκαλία
- στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού
- σε δραστηριότητες διερεύνησης
- σε συνεργατικές εργασίες
- στην ανάπτυξη ψηφιακού γραμματισμού

Η αξία της χρήσης της εξαρτάται από το πώς εντάσσεται στο μάθημα και όχι από την ίδια την τεχνολογία.

Πώς επηρεάζει τους μαθητές;

Οι μαθητές αποκτούν πρόσβαση σε περισσότερες πηγές γνώσης και νέα εργαλεία μάθησης. Ωστόσο, η ουσιαστική μάθηση δεν εξαρτάται μόνο από την πληροφορία, αλλά από τον τρόπο με τον οποίο αυτή κατανοείται.

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως:

- η κριτική σκέψη
- η αξιολόγηση πληροφοριών
- η σύγκριση πηγών
- η δημιουργική επεξεργασία

είναι πλέον πιο σημαντική από ποτέ.

Παράδειγμα δραστηριότητας στην τάξη

Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα εργαλείο Τεχνητής Νοημοσύνης για να συγκεντρώσουν πληροφορίες για ένα θέμα και στη συνέχεια να τις ελέγξουν, να τις συγκρίνουν με άλλες πηγές και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους.

Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η κατανόηση και όχι η απλή αναπαραγωγή γνώσης.

Ποιο είναι το ζητούμενο για το σχολείο;

Η ένταξη της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαίδευση μεταβάλλει συνολικά τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές προσεγγίζουν τη γνώση.

Στην πράξη, οι μαθητές μπορούν εύκολα να αντλούν έτοιμες απαντήσεις για τις εργασίες τους, γεγονός που θέτει σε αμφισβήτηση παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης. Ωστόσο, το ζήτημα δεν περιορίζεται μόνο στην αξιολόγηση, αλλά αφορά τον ίδιο τον τρόπο μάθησης.

Όταν η γνώση προσφέρεται έτοιμη, υπάρχει ο κίνδυνος να περιοριστεί η διαδικασία της αναζήτησης, της κατανόησης και της προσωπικής επεξεργασίας. Η μάθηση, όμως, δεν είναι απλή πρόσβαση στην πληροφορία, αλλά ενεργή διαδικασία σκέψης.

Παράλληλα, οι απαντήσεις που παρέχονται από εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης εμφανίζονται συχνά ολοκληρωμένες και πειστικές, χωρίς όμως να είναι πάντα πλήρως αξιόπιστες. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο οι μαθητές να αναπτύξουν την ικανότητα να ελέγχουν την εγκυρότητα της πληροφορίας, να τη συγκρίνουν με άλλες πηγές και να τη χρησιμοποιούν με κριτικό τρόπο.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ζητούμενο για το σχολείο είναι να ενισχύσει τη βαθύτερη κατανόηση της γνώσης και να καλλιεργήσει την ικανότητα των μαθητών να σκέφτονται αυτόνομα.

Σε έναν κόσμο γεμάτο «έτοιμες» απαντήσεις, το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί την κριτική σκέψη, να εκπαιδεύει τους μαθητές να ερμηνεύουν, να αμφισβητούν, να οικοδομούν τη δική τους γνώση.

Άλλωστε η πραγματική μάθηση δεν βρίσκεται στην απάντηση, αλλά στη διαδικασία της σκέψης που οδηγεί σε αυτή.
